

**WSPOMNIENIE
O PROFESORZE JANIE TOMASZU HOŁOWIŃSKIM
(1924–2011)**

Profesor Jan Tomasz Hołowiński
(1924–2011)

Profesor dr hab. Jan Tomasz Hołowiński urodził się 1 stycznia 1924 r. w Krośnie w byłym województwie lwowskim. Jednak już od pierwszych lat życia był związany z morzem, gdyż jego ojciec pracował w przedsiębiorstwach gospodarki morskiej Gdyni i ówczesnego Wolnego Miasta Gdańska. Profesor uczęszczał do szkoły powszechnej, najpierw niemieckiej, a później polskiej, w Sopocie. Po jej ukończeniu kontynuował naukę w polskim gimnazjum Macierzy Szkolnej im. J. Piłsudskiego w Gdańsku. W 1936 r. wyjechał na naukę do starej prywatnej szkoły w Anglii – Dulwich College, gdzie między innymi praktykował u maklerów okrętowych i ubezpieczeniowych, a także poznawał tajniki gry w rugby i krykieta. Po powrocie do Polski był zmuszony przenieść się z Gdańska (w którym rządzą Niemcy) do okupowanego przez Sowieców Lwowa, a pozostałe lata wojny spędził w Krośnie. Imał się różnych zawodów i jednocześnie się doksztalał, dzięki czemu w 1944 r. otrzymał maturę. Po krótkich studiach na Wydziale Nauk

Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1945–1949 studiował w Poznaniu jednocześnie na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego i w Akademii Handlowej, które ukończył, uzyskując dyplomy magisterskie.

Pracę naukową rozpoczął jeszcze w czasie studiów jako młodszy asystent w Katedrze Transportu Akademii Handlowej w Poznaniu, a następnie jako asystent w Katedrze Żeglugi Morskiej Wyższej Szkoły Handlu Morskiego w Sopocie. W latach 1952–1958 pracował w Instytucie Morskim w Gdańsku. W 1957 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 1958–1963 pracował jako adiunkt w Katedrze Ekonomiki Transportu Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie. Następnie przeszedł do Wyższej Szkoły Ekonomicznej (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny) w Poznaniu, w której po otrzymaniu habilitacji pełnił funkcję kierownika Katedry Prawa. Z ostatnią uczelnią pozostał związany najsilniej pełniąc funkcje kolejno kierownika Zakładu Prawa Obrotu Międzynarodowego i Zakładu Ubezpieczeń. W 1974 r. uzyskał tytuł profesora.

W rozległym obszarze zainteresowań naukowych Profesora Jana Hołowińskiego prawo morskie i ekonomika transportu morskiego zajmowały szczególne miejsce. Ponadto Profesor zajmował się prawem ubezpieczeniowym, ekonomicznymi i organizacyjnymi zagadnieniami ubezpieczeniowymi, w tym zwłaszcza w zakresie ubezpieczeń morskich i – w mniejszym stopniu – prawa cywilnego.

Imponujący dorobek Profesora Jana Hołowińskiego obejmuje ponad 400 publikacji naukowych, w tym monografie, podręczniki, artykuły, glosy, recenzje i przyczynki, a cały dorobek wraz z publikacjami publicystycznymi, o różnym charakterze, formie i rozległej problematyce, znacznie ponad 1100 pozycji. Autor pisał nie tylko po polsku, ale i po angielsku, niemiecku i francusku. Wśród najważniejszych tytułów można wymienić książki w zakresie prawa morskiego: *Czartery w polskim handlu morskim* (współautor Hilary Gross), *Przeładunek według czarteru i konosamentu*, *Umowa o przewóz ładunku drogą morską – istota i charakter prawny*, *Umowa morskiego przewozu ładunku w prawie europejskich krajów socjalistycznych* (współautor Jan Łopuski), *Ekonomika transportu morskiego w zarysie* oraz w zakresie ubezpieczeń (wybór przypadkowy): *Przemysł ubezpieczeniowy w świetle przystąpienia Polski do EWG*, „*Incoterms 1990*” *a ubezpieczenia*, *Wartość przesyłki a suma ubezpieczenia*, *Polskie prawo atomowe a ubezpieczenia*.

Poza tym Profesor udzielał się organizacyjnie w wielu instytucjach, nie tylko naukowych. Był między innymi członkiem rad naukowych Institut de Droit International des Transports w Rouen oraz Instytutu Morskiego w Gdańsku, członkiem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Morskiego, arbitrem Organizacji Arbitrażu Morskiego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Paryżu oraz arbitrem w wielu sądach *ad hoc*. Współtworzył wraz z profesorem Józefem Górskim silny ośrodek badań nad prawem morskim w Poznaniu. Profesor był także

przez blisko 20 lat współredaktorem i kierownikiem działu prawa morskiego – niestety, nieistniejącego już, ale wielce zasłużonego w popularyzowaniu zagadnień morskich – miesięcznika „Technika i Gospodarka Morska”.

Obraz sylwetki Profesora byłby bez wątpienia niepełny, gdyby pominąć jego aktywność pozanaukową, w tym sportową. Był bowiem wielkim miłośnikiem brydża, grał również w siatkarskiej reprezentacji oldboyów Akademii Ekonomicznej. Przyczynił się także do odrodzenia w Polsce rugby jako dyscypliny sportowej, w której był sędzią klasy międzynarodowej.

Profesor dr hab. Jan Tomasz Hołowiński odszedł po długim i pracowitym życiu 6 maja 2011 r. Poza wielkimi zasługami dla nauki polskiej jego nieszablonowa osobowość połączona z dużą wrażliwością, rozliczne talenty, szerokie horyzonty i znajomość świata przy jednoczesnej zasadniczości i stanowczości w poglądach i ocenach zapewniają mu trwałe miejsce w pamięci współpracowników, studentów, znajomych i przyjaciół.

Dariusz R. Bugajski